

Fra land til land

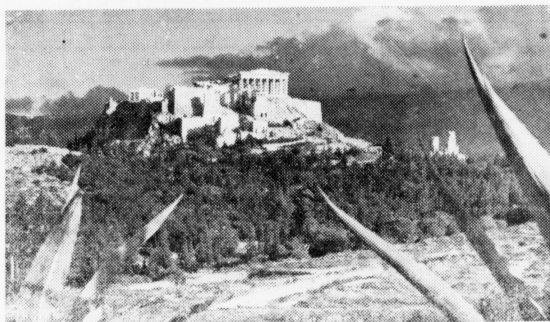
Hellas – Der demokratiets vugge sto

En sommaraften passerte vi Makedonias brunnbrændte og græsletter og ble stående et stykke tid i Gettilje, grensebyen mellom Jugoslavia og Grekenland. Det var en omstendelig affære å komme gjennom toll- og passkontrollen ikke så meget for fremmede og turister, men for landets egne innbyggere. På bakgrunn av de ungarske og jugoslaviske grensepasseringene merket vi her noe mere deltakelse fra øvrighetspersonalens side. Skjemaer var det rikelig av og jeg fikk ut på visestemplingen fra de to førnevnte nasjonenes side var langt greiere likevel. Men når vi nå var godt igjennom gikk det som en student fra Kreta trøstende sa: »Nå blir det ikke noe mer».

Det første oppholdsstedet i Grekenland eller Hellas var Saloniki, den hvite byen ved Egeerhavet, med sin flotte frihavn og sine vakre bygninger, brede avenyer og parker gjorde et meget sympatisk inntrykk. Byen er universitetsby og

hvorfra både gude- og folkemakt utgikk. Vi går her blandt blendende hvite marmorminder og føler en eiendommelig løften oppad mot det overjordiske. Søylenes peker opp mot en blå himmel. Hvitt og blått, kanskje litt gult nyansert i stenene som ligger kastet hit og dit som en kjemperise hadde moret seg med en munter lek. Oldetidas Fiddias verker taler til oss i sine skulpturer som har holdt seg meget fradidas tand og de andre kunstverker holder vår oppmerksomhet fast. Vi minnes og tenker på alle de som engang levde og virket her med stormen som Sokrates, Platon, Aristoteles, Arkimedes, Perikles. Demostenes og så mange andre på de forskjellige områder som har preget vår kultur opp til vår tid.

Vi pleier ganske enkelt å si tre bynavn som hver for seg markerer viktige elementer i menneskenes selskap eller samfunnsorden: Aten står for visdom, Jerusalem for tro, Roma organisasjon.

Akropolis i Aten

Da blir det tid til ettertanke. Hva syntes du om Hellas? — To byer ha fortalt meg meget. Ja, det er sant, i Saloniki ble tyrkernes far, Mustafa Kemal Atatürk født, mannen som regjerte Tyrkia, med diktatorisk makt før den annen verdenskrig. Han døde i 1938 og i Hellas regjerte hans kollega general Metaxas. Det er vel noe av en skjebnens ironi at diktaturet helt eller halvt har hatt så meget å si i et land hvor vi fikk vårt mønster til folkestyret fra.

Et folk kan være rikt åndelig og materielt fattig. Grekenland har et slikt folk. De urolige forholdene og den dårlige økonomien for folket flest blir ikke stort bedre om turismen der som andre steder vokser fra år til år. Hellas har me-

get å gi den fremmede av inntrykk både glade og muntre, men også det triste, melankolske og hvis du kommer utenfor turistenes allfarvei kan fattigdommen virke trostøst og stemme sinnet til mull.

Uten at den store kløften utjevnes kan Hellas ikke bli det landet engang var tross landet er mere samlet i dag enn dengang da vi hørte om det vise Aten, det tapre og hårde Sparta og alle de små stater det var oppdelt i.

Men et vakkert land er det og med en folk som ofte har fulgt lidelsens og nøysomhetens veg. Og med en ungdom fylt med håp i sine hjerter og tro på framtid slik som den unge læreren Dimitros og landbruksstudentinnen Nelly.

Fridtjof Diesen.

Moskee i Saloniki

landets nest største. Her traff jeg en mann som kjente forholdene ut og inn. Han var skolelærer og det vi vil kalle et språkknut. Det er synd at landet ikke byr en slik mann større muligheter. Fritiden brukte han til studier i Salonikis universitet. Han hadde skrevet noen ordbok og fikk en engelsk-norsk ordbok av meg. Og sannelig satte han seg ikke til å pugge glosser i de sene nattetimer. For vi fant et billigere losje lengere opp i byen. Det var som det pleier å være rimeligere enn rundt jernbanestasjonene.

Fra Saloniki brukte vi en ca. 12 timers togreise til landets hovedstad som ut i fra all historisk lesning gjorde et mektig inntrykk. Og så her fant jeg snart et hotell og gikk så ut for å «gjøre» byen. En god regel er å plasere seg i sentrum for derfra orientere seg i de retninger man ønsker. Og det er da AKROPOLIS som er magneten der trekker til seg oppmerksomheten og hvorfra vi har den vidunderligste utsikten over byen og dens milevise omgivelser.

Når jeg senere hen besøkte Jerusalem så gjorde ikke denne byen et så høytidelig inntrykk på meg som her opp på de hogder hvor engang demokratiets vugge sto og

Akropolis ligger igjen oppe i høyden, byen hvirvlende og varm, nytt og gammelt, rikt og fattigt, slik det var og slik det er. — I Pireus, havnebyen, finner vi skipet vårt, italienerens Messapia og mens markedet faller hurtig på som det alltid gjør i syden er det tid til å gå ombord.

Keypið

frá teinum, sum lýsa í

SOSIALINUM!

Ikki meira miskunnsemi

»NU ER LIÐUGT VIÐ MISKUNSEMINUM MÓTI BROTSMONN UM. VIT HAVA NÓG LEINGI FARIÐ LÆTTLIGA UM ALVAR-SAMAR BROTSGERÐIR. NU ER LIÐUGT VIÐ TÍ. VIT FARA AFTUR AT BRÚKA DEYÐAREVSINGINA«. TAÐ VAR REA-GAN, SUM SEGÐI HETTA Í VALSTRØNUM UM GUVERNØR-SESSIN Í KALIFORNIU. — OG HANN HELDUR ORÐ!

Teir ómenniskjanligu ræðuleikar níru tóku seg uppáttur í Kaliforniu, tá hin 26 ára gamli Dorman Talbot, sum hin fyrsti av 62 deydømdum skriggjandi og grátandi vórð borin inn í gasskamarið hin 1. mars.

Fyri útlandskum blaðmonnum segði Talbot frammanundan:

— Eg skal doyggja mikudagin, og eg kalli guvernørin fyri min persónliga bóðil. Hann fer í søgumi at verða róptur hin størsti slaktara-guvernørin í søgu USA.

Um deydøfngslsið San Quentin og tað, ið har fer fram sigur blaðmaður hjá svenska javnaðarblaðnum »Aftonbladet«, sum hevur vitjað hetta óhugnaliga stað:

— San Quentin deydøfngslsið er eitt óhugnaligt stað. Tað fyrsta ein rakar við, tá ein kemur hagar, er hin høgi skorsteinurin, sum hevur eitt endamál: at blása gassið út, tá tað er brúkt í deydøfngslsinum.

Teir deydøfngslsið sita í størri rúmunum enn aðrir fangar. Fangavoktarar við maskinbyrsum halda stöðugt vakt. Hurdarnar hava dupult lās, dag og nátt er eftirlit við fangunum gjøgnum kagingarhol, ljósið brennir stöðugt. Tað má ikki henda, at ein deydøfngslsið fær hovi til at taka seg sjálfan av dög um fyrri at stytta um plāslurnar og biðitíðina.

Deydøgdin verða fangarnir ser-

liga væl viðfarnir. Teir sleppa sjálvir at gera av, hvat og hvussu nóg, teir eta. Teir sleppa at roykja so nóg teir sjálvir hava hug til. Teir flestu velja ein stóran, saftigan enskan bóff, men fáir fáa meira enn einar tveir bitar niður. Teir, ið ynskja tað, sleppa at tala við fongsluprestin. Allan fyrrapartin sleppa teir at lurta eftir grammofonplátum, sum teimum dāmar væl — ein ynskikonsert, sum stōðgar eina lotu, āðrenn bóðilin kemur.

MUGU BERAST Í GASSKAMARIÐ

Tá ið klokkan er vorðin so nóg, at fangin skal gera sfnā seinastu, tungu ferð, koma væl vāpnāðir menn at fylgja honum.

— Teir flestu nokta at fylgja við og berjast sansaleysisr imōti. Vit nōyðast ofta at verða seks manns fyrri at draga ein deydøfngslsið inn í gasskamarið, sigur ein av fangavoktarunum, sum hevur arbeitt har í fleiri ār.

— Teir skriggja, klōra, sparka og slāa. Tað er ofta ógvuliga torført at fáa spent teir fastar í stōlin í gasskamarinum.

Tā ið fangin er væl bundin í stōlinum, verða pansarhurðarnar aftur latnar. Gjøgnum hin tjūkka rútín í gasskamarinum kunnu fangavokt-

Besta gávan til
FØROYINGIN
burturi og heima
er ein
FØROYSK BÓK

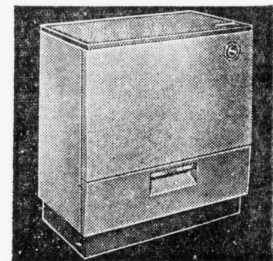
SKULA TIT BRUKA BIL

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

HESS-O-DAN

den
varme-
rigtige
oliekamin

- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

arar, vitnir og blaðmenn hyggja at avrættingini.

Teir siggja varrar fangans rōra seg í bon ella forbannilsum, og teir siggja hann royna at slita seg leysan.

Siðan kemur gassið, og ein sær fangans seinastu krampatōk, āðrenn tað verður heilt kvirt. Hetta tekur fleiri minuttir.

Uttanfyrri fáa vitnini ilt av tí, tey siggja, fara ofta at spýggja; teir herðaðu fangavoktararnir tyggja dūgliga teirra tyggigummi og tala um hesin fangin er djarv-ari enn āðrir fangar ella um hann er eitt veselavætti, ið ikki er førur fyrri at taka revsingina sum ein maður. 20 minuttir seinri bera teir likið út, og deydøfngslsin verður skrivað.

Allar hesar ræðuleikar skal Kalifornia uppliva av nýggjum — og á samlibandi. Og tað ringasta er mestan, at Reagan, guvernørur, umdir valstriðnum ikki dūldi, hvat hann hevði í hyggju. Men hóast tað varð hann valdur við einum størri atkvøðutali enn nek- ar guvernørur í Kaliforniu frammanundan.